

17. Смирнов О. К., Пасечник А. П. К методике определения активности аминотрансфераз в сыворотке крови свиней // Вопросы технологии производства свинины: Сб. науч. работ ВИЖ.—Дубровицы: ОНТИ, 1969.—Вып. 14.—С. 31—32.
18. Справочник по клиническим лабораторным методам исследования / Н. И. Бончулева, Ю. С. Жевелюк, Р. П. Золотницкая и др.—М.: Медицина, 1975.—С. 21—29.
19. Gluhovschij N. et al. La détermination de l'activité transaminasique (GOT et GPT) du sperme de taureau. // Иммунология сперматозоидов и оплодотворения: Тр. Междунар. симпоз. Варна, Болгария, 27—29 сент. 1967.—С. 385—390.

Одержано редколлегією 28.08.92.

Приведены данные изучения морфологических и биохимических показателей возрастных изменений крови и спермы у быков-производителей черно-пестрой породы и их взаимосвязь с количественными и качественными показателями спермопродукции.

ISSN 0135-2385. Розведення та штучне осіменіння великої рогатої худоби. 1994.
Вип. 26.

УДК 636.082.02

В. П. БОЙКО, кандидат сільськогосподарських наук

В. П. РОГОЧИЙ, зоотехнік

Інститут розведення і генетики тварин УААН

ДО ПИТАННЯ СХРЕЩУВАННЯ СИМЕНТАЛІВ З ГОЛШТИНСЬКОЮ ТА МОНБЕЛЬЯРДСЬКОЮ ПОРОДАМИ (НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ДОСЛІД)

Наведено результати роботи по створенню високопродуктивного стада симентальської породи, проведеної в елітно-насінницькому господарстві «Сади» Тернопільської області.

Необхідність підвищення молочної продуктивності і технологічності порід великої рогатої худоби України зумовило розробку цілого ряду селекційних програм. Одна із них — «Симентал-1» була запропонована Інститутом розведення і генетики тварин УААН разом з Міністерством сільського господарства і продовольства України у 1979 р. і передбачала схрещування сименталів (С) з червоно-рябими голштинами (ЧРГ) та монбельярдами (М). При цьому було запропоновано кілька варіантів створення нового типу тварин. Роботи завершувалися розведенням у базових господарствах тварин генотипу $\frac{3}{8}C\frac{3}{8}M\frac{1}{4}ЧРГ$ «в собі».

У 1984 р. використання бугаїв монбельярдської породи внаслідок негативних результатів схрещування по суті було припинено і частку крові ЧРГ рекомендовано доводити у помісї до 70—80 %, використовуючи для цього на симентальському маточному стаді $\frac{1}{2}$ -кровних бугаїв з наступним розведенням тварин генотипу $\frac{3}{4}ЧРГ\frac{1}{2}C$ та $\frac{3}{8}ЧРГ\frac{3}{8}C$ і створення на їх основі нової вітчизняної породи червоно-рябої худоби.

Вимоги і цільові стандарти до нової породи було викладено у статті М. В. Зубця, В. П. Бурката, О. Ф. Хаврука (1986).

У Тернопільській області роботу по створенню високопродуктивного стада симентальської породи ми розпочали в елітно-насінницькому господарстві «Сади», де з 1978 р. на племферму симентальської породи завозили сперму тільки від монбельярдських бугаїв, а з 1982 р. — червоно-рябих голштинів із продуктивністю матерів 5000—10000 кг молока за лактацію і вмістом жиру 3,5—4,5 %. Поступово симентальських корів замінювали помісями. Збільшення надоїв по стаду за рахунок схрещування поєднувалося з підвищенням надою материнської породи, що пояснюється

1. Продуктивність корів, дочок бугая Реда 1739916, за 305 днів першої лактації

Групи корів	Кровність	Отелилися у грудні—квітні						Отелилися у травні—листопаді					
		п.	удій, кг		вміст жиру в молоці, %		п.	удій, кг		вміст жиру в молоці, %			
			M±m	σ	M±m	σ		M±m	σ	M±m	σ		
Аутбредні	1/2ЧРГ 1/2С	21	3115±132	604	3,63±0,03	0,14	20	3076±130	582	3,65±0,02	0,1		
Інбредні	5/8ЧРГ 3/8С	13	3497±113	409	3,54±0,04	1,7	6	3593±137	337	3,59±0,02	0,6		

як підвищенням вибракунанням корів, так і поліпшенням умов годівлі й організації вирощування племінного молодняка.

Із-за проблем, які виникали в процесі роботи, головним чином при завезенні сперми й порушень планів підбору, в господарстві сформувалося дещо строкате за генеалогічною структурою й кровністю стадо. Нині у його складі 22 % становлять симентали, 62 — помісі з ЧРГ і 16 % — помісі з монбельярдами. Поголів'я представлено чотирма лініями сименталів, трьома — монбельярдів і чотирма — голштинів та дочками 25 бугаїв.

За молочною продуктивністю найкращими виявилися корови лінії Романдейл Шайлимара 265607 — дочки Славутича 9106; Реда 1739916 і Райзе 2472984 (7/8ЧРГ1/8С).

Слід відмітити бугая Реда 1739916. Його сперму було завезено в господарство в 1985 р. з метою одержання запланованого поголів'я так званої кінцевої структури (5/8ЧРГ3/8С). Цією спермою осіменили (без попереднього відбору) частину дочок Славутича 9106 і одержали приплід, інбредований на Реда 1739916 у ступені III—I.

Порівняльна молочна продуктивність інбредних і аутбредних дочок Реда 1739916 наведена у таблиці 1.

Надої молока у інбредних корів-первісток були вищими від аутбредних незалежно від сезону лактації. Вміст жиру в молоці відтворює звичайну залежність цього показника від надою. Цікаво, що характер лактаційної кривої дочок цього бугая десь типовий і не залежав від сезону отелення. Перші 3—4 міс надій залишався на високому рівні, а у корів, які лактували влітку, він тривав на 2 міс довше. Надій триваліший період був вищим у інбредних корів і мінливість цієї ознаки у них теж була вищою. Відтворні здатності корів вивчали за методикою Д. Т. Вінничука, П. М. Мережка (1983), за якою для відмінної плодючості характерні 365—375 днів міжотельного періоду, доброї — 376—400, достатньої — 401—440 і незадовільної — понад 440 днів (табл. 2).

Як інбредні, так і аутбредні корови-первістки, які отелилися у грудні — квітні, мали добру відтворну здатність, а ті, що дали приплід у травні — листопаді, — достатню. Проте за задовільними середніми показниками спостерігається висока індивідуальна мінливість цієї ознаки, особливо у інбредних корів, які отелилися наприкінці весня та влітку, що свідчить про відсутність впливу інбридингу на зазначену ознаку, в той час як вплив сезону проявився достатньо чітко. Поряд з тим у групі

2. Інтервал між першим і другим отеленнями у корів-дочок бугая Реда 1739916

Групи тварин	Період отелення	п	M±m	σ	V	P = $\frac{V}{V_n}$	У тому числі з плодючістю			
							відмінна, п	добра, л	достатня, п	незадовільна, п
										%
Аутбредні	Грудень — квітень	18	380±14	59	15	3,6	12	1	1	4
	Травень — листопад	19	416±18	78	18	4,3	7	4	1	7
Інбредні	Грудень — квітень	4	387±20	41	10	5,3	3	—	—	1
	Травень — листопад	10	412±36	115	27	8,8	5	—	—	5

інбредних корів було більше тварин з міжотельним періодом понад 440 днів. Можна припустити, що інбредні тварини гостріше реагують на недостатню інсоляцію, відсутність моціону, інтенсивність молокоутворення тощо.

Вивчали екстер'єрні і технологічні якості тварин. Встановлено, що корови генотипу $1/2C1/2M$ нижчі в холці, вузчі у задній частині тулуба, але більш широкогруді. Корови генотипу $3/4C1/4ЧРГ$ вищі від сименталів і виділяються більшими розмірами тазу.

Доведено, що дочки різних бугаїв у стаді неоднаково реагують на кратність доїння. Так, дочки бугая Славутича 9106 зберегли свою продуктивність при переведенні на дворазове доїння, тимчасом як у дочок бугая Тексела 1726449 надої різко знизилися. Мабуть, цю особливість надалі слід враховувати при комплексній оцінці бугаїв за якістю потомства.

У цілому шляхом схрещування й подальшою селекцією в елітно-насінницькому радгоспі «Саді» створено цінне високопродуктивне стадо симентальської породи нового типу, генотипові якості якого в окремі роки реалізуються не повністю внаслідок недостатньої годівлі та організаційно-господарських недоліків.

Одержано редколегією 20.08.92.

Приведены результаты работы по созданию высокопродуктивного стада симментальской породы, проведенной в элитно-семеноводческом хозяйстве «Сады» Тернопольской области.

ISSN 0135-2385. Розведення та штучне осіменіння великої рогатої худоби. 1994.

Вип. 26.

УДК 636.22.28.082

В. І. АНТОНЕНКО, кандидат сільськогосподарських наук

Інститут розведення і генетики тварин УААН

ОЦІНКА БУГАЇВ ЗА ЯКІСТЮ ПОТОМСТВА В УМОВАХ СТВОРЮВАННЯ НОВИХ ПОРІД

На базі даних первинного обліку племзаводу «Плосківський» наведено матеріали визначення плеємінної цінності бугая Ельбруса 897 за дочками, що мали різну структуру генотипу. Встановлено різні результати оцінки за окремими генотипами дочок і ровесниць. Вони подібні там, де їх кількість достатня для вірогідного прогнозу плеємінної цінності.

Оцінка бугаїв за якістю потомства досить складна як у методичному, так і в організаційному плані. Особливо вона ускладнюється при виведенні нових порід і типів великої рогатої худоби, коли в процес відтворення маточного поголів'я включаються високопродуктивні породи світового генотипу — чорно- і червоно-ряба голштинська, англєрська, червона датська, швіцька та ін. Кожен етап у створенні нових типів повинен базуватися на використанні сперми бугаїв запланованої структури генотипу, що пройшли систему оцінки за показниками власної продуктивності і якості потомства. Виявлених бугаїв-поліпшувачів активно включають у процес відтворення для одержання нового покоління ремонтних бугаїв наступного етапу пороодоутворення. Відбувається закладання нових ліній, при якому значення кожного із потомків досить важливе. Для того щоб одержати високоцінний ремонтний молодняк, необхідно, щоб і результати оцінки їх батьків за якістю потомства були вірогідними і мали високу повторюваність. Цього досягають організаційними заходами — збільшенням числа дочок і кількості стад, де відбувається випробування, обґрунтованим розподілом між ними сперми плідників, яких перевіряють, включенням у процес випробування активної частки породи або регіону,